OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Vastine

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto 16.10.2025

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pakkokeinolain 8 luvun muuttamisesta (HE 70/2025 vp)

Yleistä

Oikeusministeriöllä on ollut käytössään eduskunnan oikeusasiamiehen, Helsingin käräjäoikeuden, Helsingin hovioikeuden, Helsingin poliisilaitoksen, Keskusrikospoliisin, Poliisihallituksen, professori Heleniuksen, professori Hyttisen, Rajavartiolaitoksen, Tullin, sisäministeriön, puolustusministeriön, Suomen Asianajajien, Syyttäjälaitoksen, Tuomioistuinviraston sekä Effi ry:n lakivaliokunnalle toimittamat lausunnot. Oikeusministeriö toteaa, että vastineessa lausutaan myös eduskunnan perustuslaki- ja hallintovaliokuntien esitystä koskevissa lausunnoissa (PeVL 32/2025 vp ja HaVL 19/2025 vp) todetuista seikoista.

Vastineessa nostetaan esille tarkemmin ne kysymykset, joihin lausunnoissa on kiinnitetty erityistä huomiota ja jotka ovat olennaisimpia esityksen käsittelyn kannalta. Oikeusministeriö viittaa lakivaliokunnalle 1.9.2025 toimittamaansa kirjalliseen lausuntoon sekä valiokunnan kuulemisissa 5.9.2025 ja 9.9.2025 suullisesti lausumaansa, ja toteaa lisäksi seuraavaa.

Lausunnoissa esitykseen sisältyvää lakiehdotusta on pidetty laajalti välttämättömänä sekä kiireellisenä. Myös hallintovaliokunta toteaa lausunnossaan ehdotetun lainmuutoksen olevan välttämätön ja kiireellinen (HaVL 19/2025 vp, s. 2).

Tuomioistuimen etukäteisvalvonta

Sisäministeriö on todennut hallituksen esityksen vastaavan ehdotettujen muutosten taustalla oleviin vaatimuksiin, jotka ovat syntyneet EU-oikeuden tulkinnasta ja oikeuskäytännöstä. Tämä koskee erityisesti toimivaltuuden

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

käytöltä edellytettyä etukäteisvalvontaa, joka ehdotetussa pakkokeinolain 8 luvun 29 §:ssä toteutuu pääsääntönä tuomioistuimen päättäessä laite-etsinnästä pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta. Samoin *eduskunnan oikeusasiamies* ja *Suomen Asianajajat* ovat katsoneet ehdotetun 1 momentin täyttävän Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiossa C-548/21 CG v. Bezirkshauptmannschaft Landeck (jäljempänä *LE-tuomio*) edellytetyn tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen toimesta tapahtuvan etukäteisvalvonnan.

Syyttäjälaitoksen lausunnon mukaan esityksessä ehdotettu vastaa Syyttäjälaitoksen kantaa, eikä syyttäjä voisi roolinsa perusteella toimia sellaisena riippumattomana hallinnollisena viranomaisena, joka voisi suorittaa LE-tuomiossa edellytettyä etukäteisvalvontaa.

Tuomioistuinkäsittely

Poliisihallitus on todennut, että esitetty lähtökohtaisesti kirjallinen ja kiireellisesti toimitettava tuomioistuinkäsittely on perusteltu, sillä se mahdollistaa esitutkintaviranomaisille parhaimmillaan nopean ja tehokkaan lupamenettelyn. Poliisihallitus sekä *Keskusrikospoliisi* ovat korostaneet laite-etsinnällä olevan erittäin kriittinen merkitys rikostorjunnan toimivuuden takaamiseksi ja rikoksentekijöiden rikosvastuuseen saattamiseksi. Myös hallintovaliokunta on lausunnossaan todennut, että ehdotettu muutos on esitutkintaviranomaisten kannalta merkittävä ja laite-etsintämenettelyn turvaamisella on olennainen merkitys rikostorjunnan ja rikostutkinnan toimivuuden takaamiseksi ja rikoksentekijöiden rikosvastuuseen saattamiseksi (HaVL 19/2025 vp, s. 2).

Eduskunnan oikeusasiamies on pitänyt perusteltuna säätää tarkemmin siitä, mitä laite-etsintää koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava. Oikeusasiamies on lisäksi katsonut ehdotetun 2 momentin sisältävän kaksinkertaista sääntelyä asian käsittelytapaa koskien.

Oikeusministeriö toteaa laite-etsintää koskevaan vaatimukseen ja päätökseen liittyen, että esityksessä on viitattu selkeyssyistä eräisiin pakkokeinolain 3 luvun säännöksiin vangitsemisasian käsittelystä. Sanottu pohjautuu pakkokeinolaissa myös muutoin omaksuttuun systematiikkaan. Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa on selostettu laite-etsintää koskevan vaatimuksen sisältöä viitaten soveltuvin osin pakkokeinolain 8 luvun 16 §:ssä kotietsintäpäätöksen sisällöstä säädettyyn (s. 31). Perusteluissa on kattavasti esitetty, mitä seikkoja vaatimuksessa tulisi riittävällä tarkkuudella yksilöidä ja mihin asioihin vaatimuksessa tulisi myös tarpeen mukaan ottaa kantaa. Samoin säännöskohtaisissa perusteluissa selostetaan laite-etsintää koskevan tuomioistuimen päätöksen sisältöä, johon liittyy myös säännöstason viittaus pakkokeinolain 3 luvun 10 §:ään.

Esityksessä ehdotetusti oikeusministeriö katsoo tarpeelliseksi selventää säädöstasolla tuomioistuinkäsittelyä koskevaa menettelyä. Perustelluksi arvioidaan tuomioistuimen käsittelytapaa koskevan harkintavallan korostaminen. Laite-etsintää koskevan vaatimuksen tuomioistuinkäsittelyssä pääsääntönä olisi vaatimuksen ratkaiseminen ilman istuntokäsittelyä. Tästä voitaisiin kuitenkin poiketa, mikäli tuomioistuin katsoisi sen olevan tarpeen (s. 32).

Sanotun johdosta oikeusministeriö ei pidä perusteltuna tai tarpeellisena tehdä muutoksia esityksessä ehdotettuun.

Asian ratkaiseminen kuulematta laitteen haltijaa tai muuta laitteeseen oikeutettua

Helsingin hovioikeus on todennut, että kuulemisperiaate on keskeinen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin tae, ja jos siitä poiketaan, herää kysymys, toteutuvatko tuomioistuinmenettelyn oikeusturvatakeet sekä laitteen haltijan tai muun laitteeseen oikeutetun henkilön perusoikeudet Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetyllä tavalla. *Professori Hyttinen* on puolestaan katsonut lausunnossaan, että ehdotettu kuulematta jättäminen on hyväksyttävissä niin Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kuin myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja sitä täydentävän ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännön perusteella. Oikeusministeriö yhtyy esityksessä esitetysti Hyttisen näkemykseen (s. 44–46).

Helsingin hovioikeuden mukaan esityksessä on kiinnitetty varsin vähän huomiota siihen, minkä aineiston varassa tuomioistuinratkaisu tehdään. Lausunnon mukaan kannan ottaminen yksityiselämän suojan ja tietosuojan turvaamiseen ilman pakkokeinon kohteena olevan henkilön näkemystä asiasta on vaikeaa. Lausunnossaan Helsingin hovioikeus on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että menettely on rinnastettu esityksessä erityiseen kotietsintään, jonka osalta määrätään kuitenkin etsintävaltuutettu huolehtimaan pakkokeinon kohteen oikeusturvasta.

Helsingin hovioikeus on myös arvioinut esityksessä yhtenä oikeussuojakeinona esitettyyn pakkokeinolain 7 luvun 15 §:ään liittyen takavarikon olevan luonteeltaan erilainen pakkokeino kuin laite-etsintä. Lausunnon mukaan laite-etsinnällä tarkoitetaan esimerkiksi puhelimessa olevaan tietosisältöön kohdistettavaa etsintää, kun taas takavarikko ei kohdistu tällaiseen tietosisältöön. Takavarikkoon liittyen *Effi ry*:n lausunnon mukaan korvaavana oikeussuojakeinona sanotun säännöksen mukainen mahdollisuus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi ei jälkikäteisenä keinona korjaa jo tapahtunutta loukkausta.

Myös *eduskunnan oikeusasiamies* on kiinnittänyt huomiota siihen, että asian ratkaiseminen laitteen haltijaa tai muuta siihen oikeutettua kuulematta sopii huonosti yhteen sen kanssa, että päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla. Lausunnon mukaan näin säädettäessä laitteen haltijalla tai muulla siihen oikeutetulla ei olisi mahdollisuutta tulla kuulluksi prosessissa lainkaan. Jotta tuomioistuin voisi asianmukaisesti arvioida suhteellisuusperiaatteen merkitystä, tulisi laitteen haltijaa tai muuta siihen oikeutettua lausunnon mukaan kuulla tai ainakin varata siihen tilaisuus. Lausunnossaan oikeusasiamies on nostanut erityisesti esille myös laite-etsinnän kohdistamisen muun kuin rikoksesta epäillyn laitteeseen.

Suomen Asianajajien lausunnon mukaan ehdotusta tulisi täydentää siten, että laitteen haltijaa tulisi kuulla ennen päätöksen tekemistä, eikä kuulemismahdollisuuden poisjättämistä voi lausunnon mukaan perustella kiire- tai resurssiperusteella.

Poliisihallituksen lausunnon mukaan tarve laite-etsinnän käyttämiselle esitutkinnassa realisoituu usein hyvin nopealla aikataululla, ja mahdollisimman jouhevalla päätöksenteolla pystytään mahdollisesti turvaamaan laitteiden tietosisällön säilyminen. Tästä näkökulmasta Poliisihallitus on pitänyt tärkeänä, että tuomioistuimet pystyvät myös käytännössä ratkaisemaan asiat lain edellyttämällä tavalla kiireellisesti.

Professori Hyttisen mukaan kuulematta jättämistä voidaan puoltaa myös prosessiekonomialla, ja sille löytyy systemaattista tukea pakkokeinolaista (PKL 8:17.2). Lausunnossaan professori Hyttinen on ehdottanut harkittavaksi, tulisiko kuulemista koskeva rajaus muuttaa vähemmän ehdottomaan muotoon, joka ei sulkisi kuulemisen mahdollisuutta pois. Hyttinen on toisaalta todennut tähän liittyen, että muotoilu korostaisi ehdotetun lainsäädäntöuudistuksen kasuistisuutta lisäten pakkokeinolain sisäistä epäjohdonmukaisuutta.

Oikeusministeriö toteaa, että lausunnonantajat ovat edellä todetusti lausuneet keskenään osin vastakkaisia näkemyksiä ehdotettuun kuulematta jättämistä koskevaan ratkaisuun liittyen. Oikeusministeriö katsoo asian ratkaisemisen laite-etsinnän kohdehenkilöä kuulematta perustelluksi huomioiden sen, että tuomioistuimen etukäteisvalvonnassa rikoksen tutkinnasta riippumaton tuomioistuin arvioisi tapauskohtaisesti, täyttyvätkö laite-etsinnän edellytykset asiassa ja erityisesti onko etsinnän toimittaminen kyseisessä yksittäistapauksessa suhteellisuusperiaatteen mukaista. Oikeusministeriö katsoo tämän turvaavan haitteen haltijan tai muun laitteeseen oikeutetun henkilön oikeussuojaa suhteessa laite-etsinnän toimittamiseen (s. 45). Oikeusministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että perustuslakivaliokunnan lausunnossa ei asiaan kiinnitetä huomiota (ks. PeVL 32/2025 vp).

Oikeusministeriö toteaa tuomioistuimen etukäteisvalvonnan koskevan nimenomaisesti sitä, voidaanko laite-etsintä toimittaa sille säädetyt edellytykset ja pakkokeinolain yleiset periaatteet huomioon ottaen. Kyse on etukäteisvalvonnasta, jolloin tuomioistuimella tai esitutkintaviranomaisella ei ole ennakollista varmuutta laitteen tietosisällöstä. Edellytyksenä kuitenkin on muun ohessa, että etsinnässä voidaan olettaa löytyvän tutkittavana olevaan rikokseen liittyvä 7 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu takavarikoitava asiakirja tai tieto taikka 7 luvun 2 §:n nojalla jäljennettävä asiakirja. Useiden laitteiden, kuten esimerkinomaisesti henkilökohtaisessa käytössä olevan matkapuhelimen, voidaan arvioida jo lähtökohtaisesti sisältävän kohdehenkilön yksityiselämän kunnioittamisen ja henkilötietojen suojan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tämä ei kuitenkaan olisi esteenä laite-etsinnän toimittamiselle, mikäli tuomioistuin arvioisi etukäteisvalvontansa yhteydessä laite-etsinnän edellytysten täyttyvän ja sen toimittamisen olevan tästä huolimatta suhteellisuusperiaatteen mukaista tutkittavana olevan rikoksen selvittämiseksi. Tuomioistuimen etukäteisvalvonnassa olisi kyse toimenpiteen suhteellisuuden arvioinnista suhteessa rikoksen selvittämisintressiin. Ottaen huomioon, että kyse olisi tyypillisesti rikoksen selvittämisen alkuvaiheessa toimitettavasta tutkintatoimenpiteestä ja että etukäteisvalvontaan perustuva lupa annettaisiin ennen kuin laitteen sisällöstä olisi vielä tarkempaa tietoa, laitteen haltijan tai muun siihen oikeutetun laitteen tietosisältöä koskevalle väitteelle ei katsottaisi voitavan antaa ongelmitta olennaista merkitystä.

Oikeusministeriö katsoo oikeuden tulla kuulluksi olevan varsin vahva perusoikeus, mutta samanaikaisesti sen voimakkuuden katsotaan vaihtelevan prosessin menettelyvaiheen mukaan. Kuulemisperiaatteen arvioidaan olevan vahvimmillaan rikosasian tuomioistuinkäsittelyssä, kun taas laite-etsintä sijoittuu edellä todetusti tyypillisesti

tutkinnan alkuvaiheeseen. Oikeusministeriö viittaakin tältä osin esityksen säätämisjärjestys -kappaleessa esiin tuotuihin muihin oikeussuojakeinoihin, kuten pakkokeinolain 7 luvun 15 §:ään takavarikon tai jäljentämisen saattamisesta tuomioistuimen tutkittavaksi (s. 44–46). Päällekkäisiä oikeussuojakeinoja ja kuulemismahdollisuuksia ei pidetä perusteltuina eikä kokonaisprosessi huomioon ottaen tarpeellisina.

Oikeusministeriö toteaa etsintävaltuutettua koskevaan huomioon liittyen, että etsintävaltuutettu on määrättävä erityistä kotietsintää varten huolehtimaan siitä, että takavarikko tai asiakirjan jäljentäminen ei kohdistuisi 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun tietoon. Kyse ei ole kuitenkaan esimerkiksi pakkokeinolain 10 luvun 44 §:n mukaisesta julkisesta asiamiehestä, jonka tehtävänä on yleisemmin valvoa rikoksesta epäillyn tai muiden kuuntelun kohteeksi mahdollisesti joutuvien etuja. Etsintävaltuutettu on lisäksi läsnä etsintää toimitettaessa, mutta tämä ei osallistu päätöksentekomenettelyyn, johon kohdehenkilön kuuleminen liittyisi. Oikeusministeriö huomioi lisäksi, että myös ehdotetun sääntelyn mukaisesti tulisi noudattaa erityistä kotietsinnästä säädettyä, jos kyseessä olisi 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu tieto. Tällöin etsintävaltuutettu olisi läsnä laite-etsintää toimitettaessa.

Oikeusministeriö korostaa, että kuulematta jättämistä koskeva ratkaisu ei perustu kiire- tai resurssikysymyksiin. Oikeusministeriö katsoo, että tuomioistuin voisi jo sillä käytössä olevien tietojen perusteella arvioida laite-etsinnän edellytysten täyttymistä suhteessa suhteellisuusperiaatteeseen, jolloin laitteen haltijan tai muun laitteeseen oikeutetun kuulemista ei pidetä suhteellisuusperiaatteen toteutumiseksi tarpeellisena. Oikeusministeriö huomioi kuitenkin Poliisihallituksen lausunnossaan esittämään liittyen, että kuulemistilaisuuden varaaminen ja järjestäminen voisi tosiasiassa pidentää päätöksentekomenettelyä. Tämä voi puolestaan heijastua laitteiden takavarikointeihin tuomioistuinkäsittelyn ajaksi. Tuomioistuinkäsittelyn pidentyminen voisi siten pidentää aikaa, jonka etsittävä laite olisi esitutkintaviranomaisen hallussa ja siten sen haltijan käyttämättömissä.

Oikeusministeriö toteaa professori Hyttisen muutosehdotukseen liittyen, että perustelluksi ei katsota kuulemistilaisuuden varaamista tuomioistuimen harkintaan perustuen. Tällaista harkintaan perustuvaa kuulemista ei arvioida tarpeelliseksi, sillä edellä todetusti tuomioistuin voisi jo sillä käytössä olevien tietojen perusteella arvioida laite-etsinnän edellytysten täyttymistä suhteessa suhteellisuusperiaatteeseen. Sanottua ei arvioida myöskään prosessiekonomia huomioon ottaen perustelluksi, ja sen katsotaan voivan johtaa sääntelyn ennakoimattomuuteen sekä epäyhdenmukaiseen soveltamiseen. Kuulemistilaisuuden varaamisella ei arvioida olevan myöskään perusoikeussuojan kannalta suurta merkitystä. On myös syytä huomioida, että esitysluonnoksen lausuntopalautteessa korostettiin tarvetta selventää sitä, voitaisiinko asia ratkaista laitteen haltijaa tai muuta siihen oikeutettua henkilöä kuulematta.

Sanotun johdosta ja esityksessä tarkemmin esitetyillä perusteilla oikeusministeriö pitää esityksessä ehdotettua perusteltuna eikä näe tarvetta tehdä esitykseen tältä osin muutoksia.

Tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta poikkeaminen välttämättömissä kiiretilanteissa

Professori Helenius on katsonut mahdollisuuden poiketa tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta kiiretilanteissa olevan sopusoinnussa LE-tuomiossa asetettuihin vaatimuksiin. Vaikka kiireellisyyttä ei tarkemmin määritellä tuomiossa, on Heleniuksen mukaan kiireellisyysarvioinnissa huomioon otettavia seikkoja perusteltu esityksessä asianmukaisesti.

Rajavartiolaitos on pitänyt lausunnossaan perusteltuna, että esityksessä käsiteltäisiin laite-etsinnän kiireellisyysperusteita nykyistä yksityiskohtaisemmin. Tarkkarajaisen sääntelyn näkökulmasta laite-etsinnän kiireellisyyden osalta tulisi huomioida erityisesti teknologia, joka mahdollistaa todisteiden hävittämisen myös viranomaisen takavarikoimasta laitteesta. *Keskusrikospoliisi* on esittänyt, että lentotilaan asettamista ei tulisi katsoa yleisenä käytäntönä siihen, että se poistaa laite-etsinnän välttämättömän kiireellisen toimittamisen. Samoin *Poliisihallitus* on huomioinut, että kaikissa tilanteissa lentokonetilaan asettaminen ei turvaa tietosisällön säilymistä ja laite-etsinnän toteutumista. Myös *Helsingin poliisilaitos* on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota kiiretilanteisiin, erityisesti jäljentämistä ja lentokonetilaan asettamista koskien. Helsingin poliisilaitoksen lausunnon mukaan pääsääntönä tulisi olla, että tietosisällön jäljentäminen saadaan aloittaa ja toteuttaa heti, kun se on mahdollista.

Lausunnossaan hallintovaliokunta pitää myös tärkeänä, että välttämättömissä kiiretilanteissa pidättämiseen oikeutettu virkamies voi päättää laite-etsinnän toimittamisesta. Lausunnon mukaan tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun voidaan olettaa olevan korostunut riski siitä, että rikoksen selvittämisen kannalta olennaiset tiedot häviävät tai hävitetään laitteelta lyhyen ajan kuluessa. Laitteen tietosisällön jäljentämisen lisäksi kyse voi myös olla sellaisesta välttämättömästä kiiretilanteesta, joka edellyttää tietojen tarkastelua eikä tietojen kopiointi ole riittävä toimenpide. Tietosisällön tutkiminen voi olla välttämätöntä muiden mahdollisten rikosten ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi taikka toisen suojelemiseksi. Valiokunnalle esitetyn selvityksen mukaan tämä voi olla välttämätöntä myös esimerkiksi takavarikoinnin mahdollistamiseksi (HaVL 19/2025 vp, s. 2).

Oikeusministeriö katsoo, että esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa on nimenomaisesti huomioitu tilanteet, joissa todisteiden häviämisen riski olisi olemassa, vaikka laite olisi toimivaltaisen viranomaisen hallussa taikka takavarikoituna (s. 34–35). Oikeusministeriö korostaa välttämättömyysvaatimukseen liittyvän aina tapauskohtaista harkintaa, jossa lentokonetilaan asettamisen riittävyys on vain yksi esimerkki huomioon otettavista tekijöistä (s. 15, 32 ja 35). Esityksen perustelujen mukaan kyse ei olisi enää välttämättömästä kiiretilanteesta, mikäli laitteen asettaminen lentokonetilaan olisi riittävää (s. 35). Pidättämiseen oikeutettu virkamies voisi toisin sanoen tapauskohtaiseen harkintaan perustuen arvioida, riittäisikö laitteen lentokonetilaan asettaminen vai tulisiko kiiretilanteita koskeva sääntely sovellettavaksi. On mahdollista, että lentokonetilaan asettaminen olisi tilanteen mukaan riittävää, eikä kaikissa yksittäistapauksissa arvioida olevan käsillä vaaraa laitteen tyhjentämisestä. Mikäli tällaisen uhan katsottaisiin kuitenkin olevan käsillä, pidättämiseen oikeutettu virkamies voisi arvioida, riittääkö laitteen tietojen kopioiminen vai edellyttääkö tilanne myös laitteen tietosisällön tarkastelua. Joka tapauksessa esityksessä lentokonetilaan laittaminen on mainittu erityisesti sen selventämiseksi, ettei siinä olisi vielä kyse laite-etsinnän toimittamisesta, joka esityksessä ehdotetun pääsäännön mukaisesti edellyttäisi tuomioistuimen etukäteisluvan ottaen huomioon esityksessä ehdotetut poikkeustilanteet (s. 15 ja 32).

Oikeusministeriö katsoo ehdotetun kiiretilanteita koskevan sääntelyn kattavan lausunnoissa kuvatut tarpeet. Jos tilanteeseen liittyy perusteltu riski tietojen häviämisestä, voi tapauskohtaisen harkinnan perusteella soveltaa kiiretilanteita koskevaa sääntelyä. Asia tulisi tällöin saattaa jälkikäteisesti tuomioistuimen arvioitavaksi ehdotetun 29 §:n 4 momentin mukaisesti.

Oikeusministeriö ei sanotun johdosta pidä tarpeellisena tehdä esitykseen tältä osin muutoksia.

Tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta poikkeaminen

Oikeusministeriö katsoo, että tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta voitaisiin poiketa kiiretilanteiden ohella tietyissä erikseen määritellyissä tilanteissa. Tuomioistuimen etukäteisvalvontaa koskeva vaatimus on Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiossa kytketty matkapuhelimen sisällön tutkimiseen ja etsinnällä saatujen tietojen sellaiseen käsittelyyn, jossa perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa taattuihin perusoikeuksiin – yksityiselämän kunnioittamiseen taikka henkilötietojen suojaan – kohdistuvaa puuttumista voidaan pitää vakavana tai jopa erityisen vakavana.

Oikeusministeriö toteaa, että ehdotettujen poikkeusmahdollisuuksien lähtökohtana on, ettei kyse olisi sellaisesta tuomiossa tarkoitetusta tilanteesta, jossa mainittuihin perusoikeuksiin kohdistuvaa puuttumista voitaisiin pitää tuomion mukaisesti vakavana tai jopa erityisen vakavana siinä mielessä, että etsinnän toimittaminen edellyttäisi tuomioistuimen etukäteisvalvontaa. Tarkastelussa tuomion ei ole arvioitu poissulkevan mahdollisuutta säätää kansallisesti muista poikkeusperusteista edellyttäen, että tuomiossa esitetyt edellytykset muutoin täyttyvät (s. 30 ja 47).

Myös hallintovaliokunta lausunnossaan toteaa (HavL 19/2025 vp, s. 2), että se pitää myös muita erikseen säädettyjä poikkeustilanteita perusteltuina. Esityksen perustelujen (s. 30) ja valiokunnan saaman selvityksen mukaan unionin tuomioistuimen tuomiossa ei arvioida suljettavan pois mahdollisuutta kansallisesti säätää myös muista tarpeellisista poikkeustilanteista. Perusteltuna ei pidetä tuomioistuimen ennakkovalvonnasta poikkeamisen rajoittumista pelkästään kiiretilanteisiin, vaan myös muita esityksessä ehdotettuja poikkeustilanteita pidetään tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina muun ohella käytännön toiminnan joutuisuuden, kohdehenkilöiden aseman parantamisen sekä viranomaisresurssien tehokkaan käytön kannalta.

Tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta poikkeaminen laitteen tietosisällön perusteella

Poliisihallituksen lausunnon mukaan on pidettävä perusteltuna, että esityksessä mainittuja tiettyjä henkilötietoja sisältämättömät laitteet jätetään pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätösvaltaan. Samansuuntaisesti *professori Helenius* on yhtynyt esityksen arviointiin siitä, että LE-tuomiosta ei voida katsoa seuraavan ehdotonta velvollisuutta saattaa kaikentyyppisiä laite-etsintöjä tuomioistuimen etukäteisvalvonnan piiriin. Helenius on korostanut lausunnossaan tapauskohtaisen arvioinnin merkitystä. Myös *eduskunnan oikeusasiamies* on katsonut ehdotuksen laitteen oletettavan tietosisällön perusteella tehtävästä poikkeamisesta tuomioistuimen

etukäteisvalvonnasta vaikuttavan perustellulta. Oikeusasiamiehen lausunnon mukaan esitykseen tulisi kuitenkin lisätä tilastoja tai arvio siitä, mikä osa asioista tulisi tuomioistuimen ja mikä osa puolestaan pidättämiseen oikeutetun virkamiehen ratkaistavaksi.

Effi ry on korostanut lausunnossaan, että rajanveto niiden laitteiden välillä, jotka todennäköisesti sisältävät henkilötietoa ja jotka todennäköisesti eivät sisällä, on usein vaikeaa.

Poliisihallitus on nostanut esille tarpeen täsmentää esityksen perusteluissa, että mikäli sähköisestä kirjanpidosta ilmenee yksittäisiä ja satunnaisia tietoja maksukorteista tai tilinumeroista eikä niistä voitaisi muodostaa yksityiskohtaista kuvaa henkilön pankkitilin tilitapahtumista, kyse ei olisi perustuslakivaliokunnan katsomista yksityiskohtaisista tilitiedoista, jotka rinnastuisivat arkaluonteisiin tietoihin (PeVL 48/2018 vp, s. 4).

Oikeusministeriö toteaa, että LE-tuomiossa on kysymys nimenomaisesti pääsystä matkapuhelimen tietoihin. Etukäteisvalvonnan vaatimuksen voidaan tulkita ulottuvan myös muihin vastaavantyyppisiin laitteisiin, jotka sisältävät muun muassa erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Laite-etsinnän määritelmä kattaa kuitenkin keskenään hyvin erilaisia laitteita ja tietojärjestelmiä, joiden ei kaikkien lähtökohtaisesti arvioida sisältävän sellaisia tietoja, joihin pääsy edellyttäisi LE-tuomion mukaan tuomioistuimen etukäteisvalvontaa. Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa korostetaan professori Heleniuksen lausunnossaan edellyttämällä tavalla, että kaikkien laitteiden osalta tulisi arvioida tapauskohtaisesti, tuleeko asia saattaa tuomioistuimen päätettäväksi ennen laite-etsinnän toimittamista (s. 33).

Oikeusministeriö kiinnittää myös huomiota siihen, että esityksessä mainitut laitteet, joiden ei lähtökohtaisesti arvioida sisältävän 29 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoja, ovat esimerkkejä, ja tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta poikkeaminen edellyttäisi laitteesta riippumatta aina edellä todetusti tapauskohtaista harkintaa. Mikäli tapauskohtaisen arvioinnin perusteella olisi perusteltu syy olettaa laitteen sisältävän 3 momentissa tarkoitettuja tietoja, tulisi asia saattaa tuomioistuimen päätettäväksi ennen laite-etsinnän toimittamista. Huomionarvoista tältä osin olisi myös velvollisuus keskeyttää laite-etsintä, mikäli sen toimittamisen yhteydessä laitteen havaittaisiin sisältävän oletuksesta huolimatta tällaisia tietoja. Oikeusministeriö katsoo, että poikkeustilanteita koskeva määrällinen arvio ei ole mahdollista, eikä sen toisaalta arvioida olevan myöskään tarkoituksenmukaista.

Poliisihallituksen huomioon yksittäisistä ja satunnaisista maksukorteista tai tilitiedoista oikeusministeriö pitää esitystä riittävänä eikä pidä täsmentämistä lähtökohtaisesti tarpeellisena. Tuomioistuimen etukäteisluvasta poikkeaminen edellyttäisi joka tapauksessa aina viranomaisen tapauskohtaista arviointia suhteessa pääsääntöön, että etukäteisluvasta poikkeaminen ei voisi johtaa käsittelyyn, jossa olisi kyse vakavasta tai jopa erittäin vakavasta puuttumisesta perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa suojattuihin perusoikeuksiin ja joka tulisi LE-tuomion edellyttämällä tavalla sitoa tuomioistuimen etukäteislupaan (s. 33). Kaikkien mahdollisten tilanteiden etukäteinen huomioiminen ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista. Esityksen mukaisesti soveltamisessa on noudatettava ehdotettua pääsääntöä ja mahdollisten poikkeustilanteiden osalta kyse olisi tapauskohtaisesta arvioinnista.

Oikeusministeriö ei kuitenkaan näe välttämättä ongelmaa sille, että tarpeen mukaan lakivaliokunta erikseen kiinnittää huomiota edellä mainittuun Poliisihallituksen huomioon yksittäisistä ja satunnaisista maksukorteista tai tilitiedoista huomioiden lausunnossa viitattu perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 48/2018 vp (s. 4). Oikeusministeriö käsittää Poliisihallituksen huomion koskevan lähinnä sitä, että viitatussa lausunnossa huomio kohdistuu pankkitilin tilitapahtumiin, joista voi muodostaa yksityiskohtaisemman kuvan henkilön yksityiselämästä. Viitatun perustuslakivaliokunnan lausunnon s. 4 osalta oikeusministeriö kuitenkin kiinnittää huomiota kappaleessa lausuttuun kokonaisuudessaan ” mitä suurimmassa määrin yksityisten ihmisten maksuliikenne siirtyy käteisen rahan käytöstä pankkitilin välityksellä tapahtuvaan maksuliikenteeseen, sitä yksityiskohtaisemman kuvan henkilön yksityiselämästä voi muodostaa pankkitilin tilitapahtumista. Tilitapahtumista voi ilmetä suoraan jopa arkaluonteisia tietoja, kuten tietoja uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyydestä tai terveydenhuoltopalvelujen käytöstä. Valiokunnan mielestä luonnollisen henkilön yksityiskohtaiset tilitiedot rinnastuvat tämän johdosta yksityiselämän suojan ydinalueelle kuuluviin arkaluonteisiin tietoihin” (PeVL 48/2018 vp, s. 4 toinen kappale).

Lisäksi nyt käsillä olevan esityksessä ehdotetun poikkeusperusteen osalta *perustuslakivaliokunta* on lausunnossaan katsonut, että ehdotettu sääntely jää perusoikeuksia rajoittavaa sääntelyä koskevan täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta *jossakin määrin* väljäksi, ja että lakivaliokunnan on syytä täsmentää sääntelyä (PeVL 32/2025 vp, kohta 11). Oikeusministeriö katsoo, että säädöstekstitasolla esityksessä ehdotettu on täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta hyväksyttävä eikä tarpeellisena pidetä sääntelyn täsmentämistä. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun poikkeusperusteen soveltamisalaa selvennetään säännöskohtaisissa perusteluissa kattavasti (s. 33–34), minkä ei myöskään katsota olevan vastoin kieltoa perusteluilla säätämisestä. Lisäksi oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että perustuslakivaliokunta ei ole lausunnossaan tarkemmin selventänyt, miltä osin ehdotettu säännös olisi ”jossakin määrin” väljä. Oikeusministeriö myös katsoo ilmaisun ”jossakin määrin” viittaavaan pikemmin tarpeeseen tarkastella sääntelyn mahdollista ”väljyyttä”, mutta luonnollisesti tulee kuitenkin ottaa huomioon poikkeustilanteen selvennykset säännöskohtaisissa perusteluissa, eikä kyse olisi välttämättä velvollisuudesta tarkentaa säännöstä sikäli kuin luettuna momentti yhdessä säännöskohtaisten perusteluiden kanssa arvioidaan riittäväksi.

Edellä mainitusti poikkeusperusteen soveltaminen perustuisi aina tapauskohtaiseen arviointiin. Mikäli selventämistä säädöstekstitasolla edelleen pidetään lakivaliokunnan toimesta välttämättömänä, toissijaisesti oikeusministeriö katsoo, että ehdotetun 29 §:n 3 momenttia voisi täsmentää esimerkiksi seuraavasti:

8 luku Etsintä

29 §

Laite-etsinnästä päättäminen

— — — — — — — — — — — — — —

Pidättämiseen oikeutettu virkamies voi päättää laite-etsinnästä, jos ***laitteen sijainnin, käyttötarkoituksen tai -toimintojen tai muiden vastaavien seikkojen perusteella*** on perusteltu syy olettaa, ettei laite sisällä

erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, muita arkaluonteisia tietoja eikä tietoja henkilön yksityiselämästä. Jos laite-etsinnässä havaitaan, että laite sisältää tällaisia tietoja, laite-etsintä tulee keskeyttää ja saattaa heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua, tuomioistuimen käsiteltäväksi 1 ja 2 momentissa säädetyn mukaisesti. Pidättämiseen oikeutettu virkamies voi päättää laite-etsinnästä myös 21 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa. Tällöin laite-etsintä tulee rajoittaa tietoihin, jotka ovat välttämättömiä laitteeseen oikeutetun henkilön selvittämiseksi, ja laitteesta saadut tiedot on tämän jälkeen välittömästi hävitettävä. Pidättämiseen oikeutettu virkamies voi päättää laite-etsinnästä myös, jos laitteen haltija tai muu laitteeseen oikeutettu vapaaehtoisesti käsillä oleva tilanne huomioon ottaen suostuu siihen ja edellytykset laite-etsinnän toimittamiselle muutoin täyttyvät.

— — — — — — — — — — — — — —

Täsmennyksillä selvennettäisiin vielä tarkemmin säädöstekstitasolla poikkeusperusteen kohdentumista sellaisiin laitteisiin tai tietyssä yhteydessä käytettäviin laitteisiin, jotka eivät lähtökohtaisesti sisällä poikkeusperusteessa tarkoitettuja tietoja.

Tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta poikkeaminen 8 luvun 21 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa

Professori Helenius on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota siihen, missä määrin on mahdollista tarkastella matkapuhelimen tietosisältöä rajatusti oikean omistajan selvittämiseksi ilman, että perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa taattuihin perusoikeuksiin samanaikaisesti puututaan. Lausunnossa viitataan siihen, että muun muassa jo puhelimen näyttökuvasta saattaa käydä ilmi tietoja henkilön yksityis- ja perhe-elämästä, kuten seksuaalisesta suuntautumisesta. Helenius on esittänyt lausunnossaan, että poikkeussäännöstä voisi täydentää vaatimuksella siitä, että laite-etsintä keskeytetään ja saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos havaitaan, että laitteen omistajaa tai haltijaa ei ole mahdollista saada selville ilman hyvin tarkkojen päätelmien tekemistä henkilön yksityis- ja perhe-elämästä.

Oikeusministeriö katsoo sääntelyn rajautuvan ehdotetussa muodossaan riittävällä tavalla, kun laitteen tietosisällön tarkastelu on rajoitettava tietoihin, jotka ovat välttämättömiä laitteeseen oikeutetun selvittämiseksi. Tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta poikkeaminen edellyttäisi tältä osin viranomaisen tapauskohtaista harkintaa, jotta etukäteisluvasta poikkeaminen ei voisi johtaa sellaiseen käsittelyyn, jossa olisi kyse vakavasta tai erittäin vakavasta puuttumisesta perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa suojattuihin perusoikeuksiin ja joka tulisi sekä LE-tuomion että esityksen edellyttämällä tavalla sitoa tuomioistuimen etukäteislupaan (s. 34). Oikeusministeriö huomauttaa, että poikkeustilanne tulisi sovellettavaksi vain rajoitetuissa tilanteissa (ks. s. 30 esitetty esimerkki). Riittävän selvänä esityksessä pidetään ehdotetun poikkeustilanteen rajautumista vain välttämättömään tarkasteluun, jonka lisäksi olisi luonnollisesti velvollisuus keskeyttää tarkastelu ja saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi, mikäli kyse olisi tätä laajemmasta tietojen tarkastelutarpeesta.

Tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta poikkeaminen suostumusperusteisesti

Poliisihallitus on pitänyt suostumusperusteista laite-etsintää kannatettavana. *Helsingin hovioikeus* on puolestaan kyseenalaistanut lausunnossaan järjestelyn asianmukaisuutta suostumukseen liittyen. *Professori Hyttinen* on katsonut esityksessä tunnistetun hyvin ne ongelmat, joita suostumuskonstruktioon yleisesti ottaen sisältyy. Hyttinen kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että esityksen perusteella alaikäisen puolesta suostumuksen voisi antaa tämän lakimääräinen edustaja, kuten huoltaja tai muu edunvalvoja. Lausunnossaan Hyttinen on katsonut, että tilanteessa, jossa alaikäisen ja tämän vanhemman näkemykset eroavat, asia olisi selvintä siirtää tuomioistuimen ratkaistavaksi. Hyttisen mukaan esityksessä olisi yleisesti syytä pohtia asiaa lasten oikeuksien ja perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten näkökulmasta. Myös *Helsingin poliisilaitos* on nostanut lausunnossaan esille suostumukseen liittyen erimielisyystilanteet huoltajien ja alaikäisten, erityisesti 15–17-vuotiaiden, välillä. Lausunnossa ehdotuksen ei ole katsottu olevan linjassa muutoin esitutkintaan liittyvän puhevallan kanssa eikä tehostettuun matkustuskieltoon liittyvän suostumuksen antamisen kanssa.

Myös perustuslakivaliokunta on lausunnossaan suostumuspoikkeukseen liittyen muun ohella todennut (ks. kohdat 7–9): ”Lainkohdan perustelujen (s. 34) mukaan suostumuksen antajan tulisi olla vähintään 18 vuotta täyttänyt. Sanottu rajaus ei kuitenkaan käy ilmi sääntelystä. Jollei rajaus ilmene muualtakaan asiaa koskevasta sääntelystä, on siitä syytä säätää nyt käsillä olevassa yhteydessä. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota myös perustelujen mainintaan siitä, että alaikäisen puolesta suostumuksen voisi antaa myös tämän lakimääräinen edustaja, kuten huoltaja tai muu edunvalvoja. Jos puhevallan käyttämisen halutaan järjestyvän muusta lainsäädännöstä poikkeavasti, on tästä säädettävä laissa. […] Perusteluissa esitetty ehdoton kanta alaikäisen puhevallan käyttämisestä ei perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan ole sopusoinnussa valiokunnan lausuntokäytännön kanssa.”.

Poliisihallitus on lausunnossaan tuonut esille, että ehdotetun sääntelyn mukaisesta laite-etsintämenettelystä, mukaan lukien suostumuksen selvittämisestä, on tarkoituksena antaa ohjeistus esityksen säännöskohtaisten perustelujen mukaisella tavalla.

Lisäksi *Professori Hyttinen* on kiinnittänyt huomiota suostumuksen pätevyyden jälkikäteiseen arviointiin tuomioistuimessa. Hyttinen on pitänyt lausunnossaan mahdollisena, joskin poikkeuksellisena, että tilanteessa, jossa tuomioistuin jälkikäteen toteaisi laite-etsintään annetun suostumuksen pätemättömäksi, voisi päätöksen tehneen virkamiehen kohdalla tulla arvioitavaksi rikosvastuu jostakin rikoslain 38 luvun mukaisesta rikoksesta.

Oikeusministeriö toteaa, että suostumusperusteista poikkeamista tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta on pidetty perusteltuna laite-etsinnän kohdehenkilön aseman parantamisen, käytännön toiminnan joutuisuuden sekä viranomaisresurssien tehokkaan käytön kannalta. Perustelluksi ei ole arvioitu rajoittaa laitteen haltijan tai muun siihen oikeutetun henkilön oikeutta edistää asian selvittämistä ja jouduttaa siihen liittyvää viranomaismenettelyä (s. 40). Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa sekä säätämisjärjestystä koskevassa jaksossa 9.3. avataan kattavasti suostumuksen luonnetta ja sen antamiseen liittyviä menettelyä, olosuhteita ja reunaehtoja, kuten

suostumuksen antajan iän huomioon ottamista (s. 34 ja 39–40). Tältä osin oikeusministeriö viittaa myös Poliisihallituksen lausuntoon todeten, että suostumuksen antamisesta on tarkoituksena antaa ohjeistus.

Oikeusministeriö korostaa myös, että suostumusperusteisesti ei voitaisi kiertää laite-etsinnän edellytysten täyttymistä. Etukäteisvalvonnasta poikkeamiseen liittyen ehdotetaan säädettävän lisäksi oikeudesta saattaa laite-etsintä jälkikäteisesti tuomioistuimen tutkittavaksi. Ehdotuksella varmistettaisiin siten myös suostumuksen antajan todellisen tahdon ilmaisemisen varmistaminen jälkikäteisen oikeussuojan muodossa (s. 42).

Oikeusministeriö pitää suostumuksen pätemättömyyteen liittyen Hyttisen tavoin varsin poikkeuksellisena, että arvioitavaksi tulisi rikosvastuu jostakin rikoslain 38 luvussa tarkoitetusta rikoksesta. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että pidättämiseen oikeutettu virkamies toimii asiassa virkavastuulla ja laite-etsinnän toimittaminen perustuu laissa säädettyyn toimivaltuuteen ottaen huomioon siihen liittyvät viranomaiselle kuuluvat velvollisuudet. Tältä osin on syytä ottaa huomioon rikoslain 40 luvun sääntely virkarikoksista. Epäselvissä tapauksissa laite-etsinnän toimittaminen tulisi luonnollisesti saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi, kuten on katsottu myös Hyttisen lausunnossa. Tältä osin esityksen katsotaan olevan riittävän selvä eikä muutoksia esitykseen pidetä tarpeellisina.

Esityksessä ehdotetusti henkilön suostumuksen tulisi olla vapaaehtoinen ja annettu olosuhteissa, joissa suostuja on selvillä siitä, ettei hänellä ole laillista velvollisuutta suostua tuomioistuimen etukäteisvalvonnasta luopumiseen. Suostumus tulisi antaa kirjallisessa muodossa. Esitutkintaviranomainen voi tuoda esiin mahdollisuuden käyttää suostumusperusteista laite-etsintää, mutta johtopäätöksen tekeminen on aina jätettävä asianomaiselle henkilölle. Suostumuksen antaminen ei siten saisi missään tapauksessa perustua painostamiseen, taivutteluun tai muuhun vastaavaan johdatteluun, joka ilmentäisi suostujan kannalta velvollisuutta antaa asiassa suostumus (s. 34). Myös säätämisjärjestysperusteluissa on tarkemmin käsitelty suostumuksen antamiseen liittyvien tilanteiden reunaehtoja (s. 39–42). Näin ollen jokaisessa yksittäistapauksessa suostumukseen perustuva laite-etsintä perustuisi suostumuksen lisäksi pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tapauskohtaiseen arviointiin.

Lisäksi on huomioitava, että käytettävissä on laillisuusvalvontaviranomaiselle tehtävä kantelu. Jos pakkokeinon kohteeksi joutunut katsoo, että virkamies on pakkokeinosta päättäessään tai sitä toimeenpannessaan menetellyt lainvastaisesti, perustuslain mukaisesti hänellä on lisäksi valta ajaa tätä vastaan syytettä virkarikoksesta ja virheellisen viranomaismenettelyn osalta on mahdollista ajaa myös vahingonkorvauskannetta virkamiestä vastaan (118 §:n 3 momentti).

Esitutkintalain 4 luvun 7 §:ssä säädetään lasten kohtelusta esitutkinnassa ja 8 §:ssä säädetään edunvalvojan määräämisestä lapselle huoltajan tai muun edustajan sijaiseksi. Mainitun 7 §:n mukaan alle 18-vuotiasta on kohdeltava esitutkinnassa hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla. Erityisesti on huolehdittava siitä, ettei tutkintatoimenpiteistä aiheudu hänelle tarpeetonta haittaa koulussa, työpaikalla tai muussa hänelle tärkeässä ympäristössä. Poliisihallituksen lausunnossa esiin tuodusti 15–17-vuotiaalla asianosaisen asemassa olevalla lapsella on rinnakkainen puheoikeus esitutkinnassa, mutta alle 15-vuotiaan kohdalla puheoikeus on vain

huoltajalla. Esityksessä ei ole syytä säätää puhevallan käyttämisestä muusta lainsäädännöstä poikkeavasti. Näin ollen suostumuksesta ei säädettäisi erikseen alle 18-vuotiaiden osalta, jolloin puhevallan käyttäminen järjestyisi tätä koskevien yleisten yleissäännösten mukaisesti.

Oikeusministeriö pitää perusteltuna, että perustuslakivaliokunnan, professori Hyttisen ja Poliisihallituksen lausuntojen johdosta lakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota esityksessä ehdotettuun sääntelyyn suostumukseen liittyen koskien alaikäisiä ja muita vajaavaltaisia.

Oikeusministeriö katsoo, että lakivaliokunta voisi mietinnössään huomioida, että puhevallan käyttäminen järjestyisi tätä koskevan nykysääntelyn mukaisesti. Vajaavaltaisen puhevallan käyttämisessä noudatettaisiin oikeudenkäymiskaaren 12 luvun yleissäännöksiä. Sääntely tarkoittaisi alle 15-vuotiaiden osalta sitä, että puhevaltaa käyttäisivät ja suostumuksen antaisivat lähtökohtaisesti huoltajat. Alaikäisellä voisi tosin olla myös muu laillinen edustaja, rikosasiassa erityisesti esitutkintalain 4 luvun 8 §:n nojalla määrätty edunvalvojan sijainen. Jos kohdehenkilö on 15–17-vuotias, puhevaltaa käyttäisivät rinnakkain ja suostumuksen antaisivat sekä alaikäinen että tämän huoltajat tai muu laillinen edustaja. Pidättämiseen oikeutettu virkamies voisi päättää asiasta vain siinä tapauksessa, että kaikkien puhevaltaa itsenäisesti käyttävien henkilöiden suostumus saataisiin. Epäselvissä tilanteissa tai jos alaikäisen ja tämän laillisen edustajan kannat asiassa eroavat toisistaan tai kummankin suostumusta ei muusta syystä saada, laite-etsinnän toimittamista koskeva asia olisi saatettava tuomioistuimen päätettäväksi. Täysi-ikäinen vajaavaltainen käyttää itse yksin puhevaltaansa henkilöään koskevassa asiassa, jos hän on täyttänyt 18 vuotta ja kykenee ymmärtämään asian merkityksen. Pidättämiseen oikeutettu virkamies voisi tällöinkin kuulla edunvalvojaa tai muuta laillista edustajaa, jos se katsotaan vajaavaltaisen edun kannalta tarpeelliseksi. Tilanteissa on muutenkin noudatettava voimassa olevaa sääntelyä, ohjeistusta ja menettelytapoja rikosprosessissa alaikäisen ja muun vajaavaltaisen osalta.

Tältä osin on syytä myös huomioida, että säännöskohtaisissa perusteluissa esitetty kanta, jonka mukaan ”Suostujan tulisi olla myös vähintään 18 vuotta täyttänyt [ja] alaikäisen puolesta suostumuksen voisi antaa myös tämän lakimääräinen edustaja, kuten huoltaja tai muu edunvalvoja” (s. 34), ei olisi myöskään enää pätevä. Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota siihen, että säätämisjärjestysperusteluissa mainitaan asian osalta, että suostujan tulisi olla myös vähintään 18 vuotta täyttänyt (s. 42).

Pakkokeinolain 8 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot

Helsingin käräjäoikeus on katsonut lausunnossaan, että säännöskohtaisissa perusteluissa tulisi avata tarkemmin erityisiä laite-etsintöjä – laite-etsintöjä, jotka kohdistuvat 8 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun tietoon – koskevia muutoksia, ja miltä osin menettelysäännöksiä on tarkoituksena muuttaa. Helsingin käräjäoikeus on kiinnittänyt huomiota erityisesti asian ratkaisemiseen kirjallisessa menettelyssä sekä asian kiireelliseen ratkaisemiseen. *Eduskunnan oikeusasiamiehen* lausunnon mukaan säännöksestä ei käy ilmi 1 §:n 3 momentin mukaisia tietoja koskien se, että asia olisi tietyssä tilanteessa saatettava jälkikäteisesti tuomioistuimen käsiteltäväksi. Oikeusasiamies on katsonut tarpeelliseksi selventää ehdotettua 1 momenttia tältä osin.

Oikeusministeriön toteaa, että 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaisten tilanteiden osalta noudatettaisiin säännöksen mukaan soveltuvin osin erityistä kotietsintää koskevia 15 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17 §:ää. Menettelyä on avattu tältä osin tarkemmin esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 32). Kirjalliseen menettelyyn liittyen oikeusministeriö toteaa, että esityksen perusteluissa todetusti tuomioistuin harkitsee kuulemistarpeen lopullisen ratkaisun. Esimerkinomaisesti 8 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tietojen osalta on arvioitu paikoin tarpeelliseksi käsitellä vaatimus sen tehneen tai hänen määräämänsä asiaan perehtyneen virkamiehen läsnä ollessa. Asian saattaminen jälkikäteisesti tuomioistuimen käsiteltäväksi perustuu erityistä etsintää koskevaan sääntelyyn, kuten on viitattu myös säädöstasolla. Tarpeellisena ei pidetä esityksen selventämistä huomioiden perusteella.

Kantelu- ja muutoksenhakuoikeus

Helsingin käräjäoikeus on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota siihen, että pääsäännön mukaisessa tuomioistuimen määräämässä laite-etsinnässä kohdehenkilöllä ei ole suoria oikeussuojakeinoja. Helsingin käräjäoikeus on nostanut lausunnossaan huomioitavaksi, onko pidettävä riittävänä, että takavarikon edellytykset voidaan saattaa tuomioistuimen arvioitavaksi. *Eduskunnan oikeusasiamiehen* lausunnon mukaan esityksessä esitetyt oikeusturvakeinot eivät ole riittäviä perustuslain 21 §:n kannalta, vaan laite-etsinnän kohteelle tulisi varata mahdollisuus tulla kuulluksi ja tällä tulisi olla valitusoikeus. Oikeusasiamies on nostanut esille erityisesti huolen mahdollisesta virheestä 1 ja 2 momentin mukaisessa menettelyssä, jolloin laitteen haltijalla tai muulla siihen oikeutetulla ei olisi valitusoikeutta eikä muuta mahdollisuutta saattaa asiaa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Helsingin hovioikeus on katsonut, että pakkokeinolain 8 luvun 29 a § kumoaminen kaventaisi nykyistä laitteen haltijan tai muun laitteeseen oikeutetun henkilön oikeutta hakea muutosta. Hovioikeus on todennut, että vaikka laite-etsintää koskeva päätöksenteko siirtyy tuomioistuimen etukäteisvalvonnan piiriin, muutoksenhakuoikeuden kaventamista nykyisestä ei ole pidettävä laitteen haltijan tai muun laitteeseen oikeutetun henkilön oikeusturvan kannalta perusteltuna erityisesti, kun otetaan huomioon ehdotus siitä, että päätös voidaan tehdä laitteen haltijaa tai muuta laitteeseen oikeutettua henkilöä kuulematta. *Sisäministeriö* sen sijaan katsoo lainkohdan sisältämien jälkikäteisten menettelytapojen laite-etsinnän toimittamisen edellytysten tutkimiseksi täydentävän osapuolten oikeussuojatakeita.

Oikeusministeriön mukaan oikeusturvavaatimukseen liittyen riittävänä pidetään sitä, että niissä tilanteissa, joissa erillistä muutoksenhakuoikeutta ei olisi, laite-etsintää koskeva päätös kuuluisi itsessään tuomioistuimen etukäteiskontrollin piiriin. Tällöin laite-etsinnän edellytysten täyttymisen arvioinnin suhteessa suhteellisuusperiaatteeseen tekisi tutkinnasta riippumaton tuomioistuin. Tämän katsotaan vahvistavan perusoikeussuojan toteutumista nykytilaan verrattuna merkittävästi, joten tarpeelliseksi ei ole katsottu erillisestä muutoksenhakuoikeudesta säätämistä (s. 43). Lisäksi oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että perustuslakivaliokunta ei ole lausunnossaan kiinnittänyt huomiota esityksessä ehdotettuun kantelu- ja muutoksenhakuoikeuden osalta (ks. PeVL 32/2025 vp).

Oikeusministeriö huomauttaa, että voimassa olevassa sääntelyssä laite-etsinnästä ei voi yleisesti valittaa erikseen. Laite-etsinnän voi kuitenkin rajallisesti saattaa jälkikäteisesti tuomioistuimen tutkittavaksi kahdessa tilanteessa – kun laite-etsintä on toimitettu kotietsinnän tai 18 §:n 4 momentissa tarkoitetun paikanetsinnän yhteydessä taikka kun on syytä olettaa, että etsinnän kohteeksi on joutunut 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua tietoa. Yleisestä muutoksenhausta laite-etsintää koskevaan päätökseen nykysäännöksessä ei siten ole kyse.

Oikeusministeriö katsoo, että sääntelyä on arvioitava kokonaisuudessaan. Kumottavaksi ehdotettu 29 a § on tullut sovellettavaksi tilanteessa, jossa laite-etsintä ei ole yleisesti kuulunut tuomioistuimen päätöksenteon piiriin ja tällöinkin vain rajatusti. Ehdotettu sääntely mahdollistaa sen sijaan sen, että jokainen laite-etsintä kuuluisi tuomioistuinvalvonnan piiriin tai sen voisi vaihtoehtoisesti saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tilanteen mukaan kyse olisi joko velvollisuudesta tai laite-etsinnän kohteen turvaksi säädetystä oikeussuojakeinosta (s. 43–44).

Oikeusministeriö toteaa, että laite-etsintä on luonteeltaan toimenpide, joka toimitettaisiin rikoksen selvittämisen intressit huomioon ottaen tyypillisesti viivytyksettä tuomioistuimen antaman etukäteisluvan jälkeen. Selvää siten on, että laite-etsintää edeltänyttä oikeustilaa ei voitaisi enää muutoksenhakuteitse palauttaa. Esityksessä keskeiseksi on arvioitu siten huomion kiinnittäminen myös muihin käytössä oleviin oikeussuojakeinoihin, kuten pakkokeinolain 7 luvun 15 §:n mukaiseen takavarikon tai asiakirjan jäljentämisen kohteena olevan henkilön oikeuteen saattaa toimenpide tuomioistuimen tutkittavaksi (s. 44). Lisäksi käytettävissä on laillisuusvalvontaviranomaiselle tehtävä kantelu. Jos pakkokeinon kohteeksi joutunut katsoo, että virkamies on pakkokeinosta päättäessään tai sitä toimeenpannessaan menetellyt lainvastaisesti, perustuslain mukaisesti hänellä on lisäksi valta ajaa tätä vastaan syytettä virkarikoksesta ja virheellisen viranomaismenettelyn osalta on mahdollista ajaa myös vahingonkorvauskannetta virkamiestä vastaan (118 §:n 3 momentti). Kantelu- ja muutoksenhakuoikeudesta on säädetty vastaavanlaisesti myös perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädetyn erityisen kotietsinnän tuomioistuinkäsittelyn yhteydessä (PeVL 66/2010 vp).

Sanotun johdosta oikeusministeriö ei pidä perusteltuna tehdä esitykseen tältä osin muutoksia.

Talousarviovaikutukset

Tuomioistuinvirasto on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota sääntelystä seuraavaan tuomioistuinten henkilösekä tietojärjestelmäresurssitarpeisiin. Tuomioistuinvirasto on todennut, että tuomioistuimilla ei ole mahdollisuutta luopua olemassa olevista tehtävistään, vaan kaikki saapuvat asiat on jatkossakin ratkaistava asianmukaisessa järjestyksessä. Ehdotetun sääntelyn myötä tarvittavat henkilöresurssit ja tietojärjestelmämuutosten kustannukset tulisi lausunnon mukaan kattaa erillisellä rahoituksella, jos muiden asioiden käsittelyn viivästyminen halutaan välttää. Vastaavanlaisesti resurssikysymykseen tuomioistuinten osalta on kiinnitetty huomiota Helsingin käräjäoikeuden ja Helsingin hovioikeuden lausunnoissa. *Helsingin käräjäoikeus* on nostanut lausunnossaan esille muun muassa epävarmuuden päivystysresurssien riittävyydestä. Muutoksenhakuun liittyen *Helsingin hovioikeus* on puolestaan todennut, että muutoksenhakufrekvenssiin ei käytännön havaintojen mukaan vaikuta se,

että alkuperäinen päätös on tuomioistuimen, eikä esitutkintaviranomaisen tekemä. Helsingin hovioikeuden lausunnon mukaan esityksestä on jäänyt puuttumaan lakiehdotukset vastaavansuuruisten olemassa olevien tehtävien poistamisesta taikka siitä, miten nykyisiä lakiin perustuvia tuomioistuinten tehtäviä tehostetaan.

Lausunnossaan myös *Rajavartiolaitos* ja *puolustusministeriö* ovat kiinnittäneet huomiota ehdotetun päätöksentekomenettelyn kustannuksiin. *Poliisihallitus* on arvioinut, että tuomioistuimen lupamenettelyn myötä myös takavarikointipäätösten määrä ja niiden hallintaan kuluva työaika oletettavasti kasvavat.

Myös hallintovaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota aiheutuviin henkilö- ja järjestelmäkustannuksiin ja toteaa, että se pitää välttämättömänä, että lain täytäntöönpanon kustannuksia seurataan ja että tarvittaessa tilannetta voidaan tarkastella myöhemmissä talousarvioissa (HaVL 19/2025 vp, s. 2–3).

Oikeusministeriö viittaa resurssikysymysten osalta esityksen kappaleessa 8 (Suhde talousarvioesitykseen, s. 38) todettuun. Oikeusministeriö korostaa, että virastojen tulee seurata täytäntöönpanon kustannuksia ja toteumia, ja jos täytäntöönpanonvaikutukset ovat merkittävästi arvioitua suurempia, voidaan tilannetta tarkastella myöhemmissä talousarvioissa. Oikeusministeriö katsoo, että nykyisten tehtävien hoitamisen tehostaminen kuuluu viimekädessä tuomioistuimien sisäisen työn järjestämisen piiriin, eikä esityksessä oteta tähän siten tarkemmin kantaa.

Toimivaltuuksien päätöksenteon kokonaistarkastelu

Poliisihallitus on nostanut esille esitutkintaviranomaisten toimivaltuuksien päätöksenteon kokonaistarkastelutarpeen. Samoin *professori Hyttinen* on kiinnittänyt huomiota, että esityksessä on kyse pakkokeinolakiin tehtävästä pistemäisestä muutoksesta. Professori Hyttinen korostaa kuitenkin samanaikaisesti lausunnossaan, että laite-etsintöjen tuomioistuinkontrollista on välttämätöntä säätää nyt, jolloin ehdotettua pistemäistä lainsäädäntöuudistusta voidaan pitää perusteltuna.

Oikeusministeriö katsoo laite-etsinnästä päättämistä koskevan muutostarpeen olevan kiireellinen vallitsevan oikeustilan epäselvyys huomioon ottaen (ks. myös HaVL 19/2025 vp). Mahdollisten muutostarpeiden laajempaa arviointia ei pidetä siten tässä yhteydessä perusteltuna.

Lisäksi perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan sen mielestä valtioneuvoston tulisi perustuslaista johtuvista syistä käynnistää ilman aiheetonta viivytystä selvitystyö, jossa arvioidaan nyt ehdotettua laajemmin laite-etsintäsääntelyn uudistamista perus- ja ihmisoikeuksien sekä teknologisen kehityksen ja toimintaympäristön muutosten kannalta (PeVL 32/2025 vp, kohdat 12–15).

Laite-etsinnästä päättäminen suhteessa kotietsinnästä säädettyyn

Eduskunnan oikeusasiamiehen lausunnon mukaan sääntely herättää kysymyksen, onko yleistä kotietsintää koskeva sääntely yhteensopiva nyt käsillä olevasta LE-tuomiosta ilmenevien periaatteiden kanssa. Oikeusasiamies

on lausunnossaan katsonut olevan sattumaa, että EU-tuomioistuin on arvioinut juuri laite-etsintää koskevaa asiaa kotietsinnän sijasta. Lausunnossa on pidetty selvänä, että pakkokeinolain sääntely kotietsinnästä on ongelmallista LE-tuomiosta ilmenevien periaatteiden näkökulmasta. Edelleen perusteltuna on pidetty kotietsinnästä säätämistä soveltuvin osin samoin kuin ehdotetaan säädettävän laite-etsinnän osalta.

Professori Hyttinen on kiinnittänyt samoin huomiota johdonmukaisuuden näkökulmasta siihen, että muutos ei kohdistu yleiseen kotietsintään taikka paikanetsintään. Lausunnossa on kuitenkin samanaikaisesti korostettu, että tämän kaltaiset periaatteellisemmat kysymykset voidaan sivuuttaa käsillä olevan lainmuutoksen yhteydessä.

Oikeusministeriö toteaa, että ehdotetun muutoksen yhteys kotietsintään on noussut esille jo esitysluonnoksen lausuntokierroksen yhteydessä (s. 18). Oikeusministeriön mukaan käsillä olevan ehdotetun lainmuutoksen yhteydessä ei ole tarpeen arvioida laajemmin pakkokeinolain kotietsintää tai paikanetsintää koskevaa sääntelyä ottaen huomioon LE-tuomion kohdentuminen nimenomaisesti matkapuhelimen tietosisällön etsinnän suorittamiseen sekä sitä koskevaan edellytykseen tuomioistuimen ennakkovalvonnasta.

Oikeusministeriö kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että LE-tuomiossa lähtökohtana on ollut luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2016/680 liittyvä arviointi. Muun kansallisen etsintää koskevan sääntelyn yhteys varteenotettavaan EU-sääntelyyn ei ole lähtökohtaisesti yhtä välitön, tai sitä ei samassa suhteessa ole lainkaan, minkä vuoksi kyseen ei myöskään katsota olevan niinkään ”sattumasta”, että EU-tuomioistuin on arvioinut juuri laite-etsintää koskevaa asiaa kotietsinnän sijasta. Perusteltuna ei pidetä kansallisen koti- ja paikanetsintäsääntelyn laajempaa tarkastelua perustuen LE-tuomioon. Oikeusministeriö arvioi, että LE-tuomiosta ilmenevät periaatteet oikeusohjeineen eivät välittömästi sellaisenaan sovellu fyysisiin etsintöihin, minkä vuoksi tarvetta laajemmalle tarkastelulle suhteessa koti- ja paikanetsintään ei pidetä perusteltuna. Tällaista ennakollista muun kansallisen etsintäsääntelyn tarkastelua ei myöskään pidetä tarpeellisena varsinkaan, kun lähtökohtaisen arvion perusteella varteenotettavaa EU-sääntelyä ei kokonaisuuteen liity eikä selviä oikeudellisia reunaehtoja ole asiaan liittyen tiedossa. Lisäksi on huomioitava, että laajemman tarkastelun osalta perustuslakivaliokunta lausunnossaan kiinnitti huomiota ainoastaan laite-etsintään liittyen eikä kansalliseen etsintää koskevaan sääntelyyn kokonaisuudessaan (ks. PeVL 32/2025 vp, erityisesti kohdat 12–15).

Edelleen on huomioitava esityksessä todettu (s. 19), että vaikka yleisestä kotietsinnästä ja paikanetsinnästä jatkossakin voisi päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies, etsinnän yhteydessä löydetyn laitteen osalta laite-etsinnän toimittaminen olisi esityksessä ehdotetun mukaisesti saatettava tuomioistuimen päätettäväksi tiettyjä erikseen säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Ehdotuksen suhde poliisitutkinnassa toimitettavaan laite-etsintään

Eduskunnan oikeusasiamies on katsonut, että laite-etsinnän edellytysten ja päätöksentekomenettelyn tulisi olla vastaavat riippumatta siitä, onko kysymys poliisitutkinnasta vai esitutkinnasta. Oikeusasiamies ei pidä riittävänä esityksessä lausuttua, että sähköisessä muodossa olevan datan tutkimisesta poliisitutkinnassa tulisi noudattaa laite-etsintää koskevaa pakkokeinolain sääntelyä.

Oikeusministeriö viittaa esityksessä asiasta todettuun (s. 18–19). Esityksessä ei ole katsottu tarpeelliseksi arvioida poliisilain (872/2011) 6 luvun 4 §:n mukaista poliisitutkinnan turvaamista.

Esityksessä on otettu selvä kanta laite-etsintöjä koskevan sääntelyn kannalta. Laite-etsinnän toimittamisen osalta sovelletaan pakkokeinolain 8 luvun 29 §:ää eli esityksessä ehdotuksen mukaisesti jatkossa laite-etsinnästä päättäisi tuomioistuin pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta tiettyjä erikseen säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Riittävän selväksi siten katsotaan, että mikäli kyse on laitteen sisältämän sähköisessä muodossa olevan datan tutkimisesta, tulisi noudattaa laite-etsintää koskevaa pakkokeinolain sääntelyä (s. 18–19). Tämä on selvä pääsääntö eikä asiaintilaa katsota tältä osin epäselväksi. Oikeusministeriö katsoo selvää olevan, että laite-etsinnän toimittamiseen sovelletaan tilanteesta riippumatta pakkokeinolain 8 luvun 29 §:ää, eikä poliisilain 6 luvun 4 § mahdollista siitä poikkeamista.

On myös syytä huomioida, että sisäministeriö vastaa poliisilain valmistelusta. Oikeusministeriö kuitenkin toteaa, että mikäli kyseistä poliisilain säännöstä pidetään muutoin epäselvänä sen yleisluontoisuuden tai väljyyden vuoksi käytännön soveltamistilanteissa esiin nousseiden seikkojen vuoksi, säännöksen selventämistarvetta voi olla tarpeen arvioida muussa erillisessä yhteydessä. Tältä osin voi myös olla tarpeen arvioida sääntelyn suhdetta poliisilain 6 luvussa tarkoitettuun poliisitutkintaan.

Tuomioistuinkäsittelyn julkisuus

Helsingin poliisilaitos on katsonut, että tuomioistuinkäsittelyn julkisuus mahdollistaa rikolliseen toimintaan liittyvien toimesta sen selvittämisen, keitä esitutkinnassa on otettu kiinni ja keiden laitteisiin on kohdistettu laite-etsintä. Asianomistajien tai todistajien osalta henkilöllisyyden paljastumisen esitutkinnan aikana on katsottu voivan altistaa heidät herkemmin erilaisille vaikuttamisyrityksille. *Puolustusministeriö* on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota siihen, että puolustusvoimien kyseessä ollessa laite-etsintä kohdistuu usein turvaluokiteltuun tietoon, eikä lupaprosessin kirjallisen menettelyluonteen pääsäännöstä huolimatta asiassa voida poissulkea suullisten käsittelyiden tarvetta laite-etsinnän edellytysten täyttymisen arvioimiseksi. Erityisesti tältä osin Puolustusvoimien turvallisuusluokitellun materiaalin käsittely osana tuomioistuinprosessia edellyttää erityisjärjestelyitä.

Oikeusministeriö toteaa, että tuomioistuinkäsittelyssä lähtökohtana on asianosaisjulkisuus. Laite-etsinnässä ei ole kyse pakkokeinolain 10 luvun mukaisesta salaisesta pakkokeinosta eikä sitä siten toimiteta kohdehenkilön tietämättä. Oikeusministeriön mukaan lähtökohtaista tarvetta ei siten ole pitää siihen liittyviä tietoja salassa. Esityksessä todetusti soveltuvin osin sovellettavaksi tulisivat kuitenkin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä

tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) säännökset (s. 13–14). Julkisuusnäkökohtiin voi ottaa lisäksi kantaa laite-etsintää koskevassa vaatimuksessa (s. 31).

Tietojärjestelmät

Puolustusministeriö on pitänyt tärkeänä, että Puolustusvoimat käyttäisivät samaa järjestelmää kuin muut esitutkintaviranomaiset menettelyn toteuttamiseen.

Oikeusministeriö toteaa, että lopulliset tietojärjestelmäratkaisut on katsottu tarkoituksenmukaisimmaksi jättää asiaan kuuluvien toimivaltaisten viranomaisten neuvoteltavaksi ja suunniteltavaksi (s. 21).